

Stały monitoring należności ochroni przed przedawnieniem długu

4 października 2012

Kiedy kontrahent zalega z płatnością, przedsiębiorca powinien próbować dochodzić swojego roszczenia, inaczej zgodnie z ustawą Kodeks cywilny, dług może się przedawnić.

W ramach prowadzonych aktywności biznesowych coraz częściej przedsiębiorcy borykają się z przeterminowanymi należnościami oraz z ich terminowym regulowaniem przez kontrahentów. Z praktyki rynkowej wynika, że im dłużej czekamy na środki, tym mamy mniejsze szanse na ich odzyskanie. Jednocześnie brak naszej aktywności w zakresie odzyskania wierzytelności może spowodować, że dług ulegnie przedawnieniu „z mocy ustawy”, a nasz dłużnik będzie mógł uchylić się od zapłaty.

Kwestie związane z przedawnieniem roszczeń reguluje ustawa Kodeks cywilny art. od 117 do 125. Bardzo istotne jest to, iż zgodnie z art. 117 K.c., roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu, jednak przewidziane są w tym zakresie pewne wyjątki.

Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin ustawowy przedawnienia dla roszczeń majątkowych wynosi 10 lat zgodnie z art. 118 K.c. Po upływie terminu przedawnienia dłużnik może uchylić się od zaspokojenia naszego roszczenia. Bieg przedawnienia rozpoczyna się z dniem wymagalności roszczenia i może być przerwany lub zawieszony.

Zgodnie z Kodeksem cywilnym przedawnieniu ulegają:

- Wszystkie roszczenia majątkowe w ciągu 10 lat;
- Wszystkie roszczenia stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego w ciągu 10 lat, z wyjątkiem roszczeń o świadczenia okresowe należne w przyszłości, które przedawniają się po upływie lat 3;
- Roszczenia o świadczenia okresowe, czyli wynikające np. z umów najmu, usług telekomunikacyjnych, usług monitoringu, alimentów, przedawniają się w okresie 3 lat;
- Roszczenia wynikające z prowadzonej działalności gospodarczej w ciągu 3 lat. W ramach ww. przepisów występują liczne wyjątki m.in.:
- Roszczenia z tytułu sprzedaży dokonanej w ramach działalności przedsiębiorstwa sprzedawcy przedawniają się już z upływem 2 lat;
- Roszczenia z tytułu pożyczek udzielonych przez osoby fizyczne lub prawne w ramach prowadzonej działalności gospodarczej dotyczącej udzielania pożyczek oraz z tytułu kredytów i pożyczek udzielonych przez bank, przedawniają się z upływem 3 lat. Jeżeli bank otrzyma tytuł egzekucyjny wraz z klauzulą wykonalności bieg przedawnienia ulega przerwaniu i takie roszczenie przedawnia się po upływie 10 lat;
- Roszczenia z tytułu już wymagalnych gwarancji bankowych i poręczeń udzielanych przez banki przedawniają się z upływem 6 lat;
- Roszczenia z tytułu umów ubezpieczenia przedawniają się po upływie 3 lat;
- Roszczenia ze stosunku pracy przedawniają się po upływie 3 lat; Roszczenia wynikające z umów przewozu i spedycji ulegają przedawnieniu już po roku; 6 miesięcy wystarczy, aby przedawniło się roszczenie o wydanie przedmiotu pożyczki.

Jednocześnie istnieją roszczenia, które nigdy nie ulegną przedawnieniu np.: roszczenie o zniesienie współwłasności, roszczenie właściciela nieruchomości do żądania od osoby, która włada faktycznie jego rzeczą, ażeby rzecz została mu wydana oraz roszczenie właściciela nieruchomości przeciwko osobie, która narusza własność w inny sposób aniżeli przez pozbawienie właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą. Przedawnienie roszczeń może ulec zawieszeniu, jeżeli jego dochodzenie aktualnie jest praktycznie niemożliwe ze względu na okoliczności, np.: na czas, gdy z powodu siły wyższej nie można dochodzić roszczenia przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw danego rodzaju. Bieg przedawnienia może zostać przerwany przez: każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju, uznanie roszczenia przez dłużnika oraz przez wszczęcie mediacji. Po przerwaniu biegu przedawnienia termin rozpoczyna się od nowa. Nie ma żadnych zastrzeżeń co do tego, aby przedawnione roszczenie można było windykować. Jednak nie można już dochodzić go na drodze egzekucji komorniczej. W tym wypadku dłużnik ma prawo powołać się na to, że dług jest już przedawniony i zgodnie z prawem wierzyciel nie będzie mógł się przed tym obronić. Nadal wierzyciel może podjąć inne działania, które zwiększają szansę otrzymania zaległych płatności, np.: telefonować, wysyłać wezwania do zapłaty czy wystąpić do sądu o wydanie nakazu zapłaty, ale bez udziału komornika.

Praktyka pokazuje, że aktywne działania wierzyciela wpływają na przyspieszenie odzyskiwania przeterminowanych należności. Im częściej podejmujemy próbę odzyskania należności i stosujemy różne dostępne środki perswazji, tym mamy większe szanse na odzyskanie zaległych płatności. Ważne jest, aby wierzyciel podejmował próby dochodzenia swojego roszczenia od dłużnika, w ten sposób znacznie zwiększa swoje szanse na zaspokojenie roszczenia.

Co do zasady, już od pierwszego dnia od daty wymagalności naszej faktury powinniśmy monitorować taką należność. Jest to sygnał do działań z naszej strony, których rezultatem jest szybsza realizacja płatności przez naszego kontrahenta. Z doświadczenia wynika, iż po wdrożeniu procedury monitoringu należności – około 60% należności przeterminowanych spłacanych jest w ciągu 14 dni od dnia wymagalności. Stałym monitoringiem dyscyplinujemy dłużników do tego, aby zobowiązania wobec kontrahentów traktowali tak samo, jak zobowiązania wobec urzędu skarbowego czy banku.

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dn. 23.04.1964 r. Kodeks cywilny – Dz.U. z 1964 r. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.

Katarzyna Popławska – specjalista ds. należności